

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

12 oktober 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van het vak Duits in de tweede en derde graad ASO, in het vrij onderwijs waar een wijziging wordt voorzien, te beginnen vanaf het schooljaar 2000-2001 met het eerste jaar van de tweede graad ASO

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 voor de kine-opleidingen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opleidingen in de verzorgende sector

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studie betreffende de objectiveerbare verschillen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 12 oktober 1999

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.38 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van het vak Duits in de tweede en derde graad ASO, in het vrij onderwijs waar een wijziging wordt voorzien, te beginnen vanaf het schooljaar 2000-2001 met het eerste jaar van de tweede graad ASO

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van het vak Duits in de tweede en derde graad ASO, in het vrij onderwijs waar in een wijziging wordt voorzien, te beginnen vanaf het schooljaar 2000-2001 met het eerste jaar van de tweede graad ASO.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, ik wil u inderdaad even onderhouden over de situatie van het vak Duits, vooral dan in de tweede graad van het ASO. Bij de mededelingen voor het schooljaar 1999-2000 kregen de leraren Duits een kopie van het luik Duits 1999, dat in totaal elf pagina's beslaat van het 'Vademecum Onderwijsbegeleiding SO – Mechelen-Brussel'. Op pagina 1 lezen we daar bij punt 1 : 'Voor het ASO tweede graad liggen vanaf het schooljaar 2000 en 2001 nieuwe studierichtingen en nieuwe lessentabellen voor. Bij het vak Duits leidt dat tot volgende veranderingen. De studierichtingen met moderne talen worden afgeschaft. Dat betekent dat de specifieke situatie van het vak Duits in die richtingen, met 1 uur verplicht in het tweede jaar en dikwijls met bijgevoegde keuze-uren in het eerste en tweede jaar, even-

eens verdwijnt. Het vak Duits wordt veralgemeend met 1 uur in het tweede jaar voor alle studierichtingen.' In dit document lezen we vervolgens dat het waarschijnlijk onrealistisch is meer te verwachten, aangezien het keuzegedeelte verdwijnt of sterk wordt gereduceerd. Leerkrachten Duits in het eerste jaar van een tweede graad ASO moeten ervan uitgaan dat Duits daar verdwijnt vanaf het schooljaar 2000-2001. De veralgemening in het tweede jaar gaat in vanaf het schooljaar 2001-2002. Op dat ogenblik zal er in dit verband een nieuw leerplan voorliggen. Hopelijk zijn er dan ook al aangepaste leermiddelen. Wat de derde graad betreft, zijn er voorlopig geen veranderingen gepland.

Tot zover de mededelingen in die brochure. Om absolute duidelijkheid te krijgen wil ik de minister de volgende vragen stellen. Deze mededeling houdt in dat voor een aanzienlijk aantal vrije scholen in de tweede graad in richtingen met moderne talen – zoals Economie-Moderne Talen, Moderne Talen-Wiskunde, Latijn-Moderne Talen -, die veelal voor een aanzienlijk percentage van de totale schoolbevolking ASO voor die leeftijdscategorie staan, het aantal lessen Duits in sommige gevallen zal terugvallen op slechts 25 percent van het huidige pakket. Is de minister daarvan op de hoogte ? In het licht van de afschaffing van die richtingen moderne talen in de tweede graad ASO, weet de minister hoe de situatie eruit zal zien voor de richtingen moderne talen in de derde graad ASO ? Is de minister op de hoogte van het feit dat het verlaten van de instapleeftijd voor het aanleren van een nieuwe vreemde taal nadelig werkt ? Is de minister ervan op de hoogte dat men de vrijgekomen lestijd wil opvullen ? Gaat het hier al dan niet over een beweging in de richting van meer positieve vakken in het lestijdenpakket ? Overweegt de minister stappen te ondernemen om de situatie van het vak Duits opnieuw ter sprake te brengen met het oog op een ruimer aanbod, in het licht van de nu volgende argumentatie ?

De Cock

Duits is de moedertaal van 100 miljoen Europeanen. Samen met Russisch en zeker als moedertaal is het respectievelijk de meest gesproken taal in Europa en binnen de Europese Unie. Met Duits kan men zich niet alleen in Duitsland en Oostenrijk verstaanbaar maken, maar ook in Zwitserland en tal van andere landen in Centraal- en Oost-Europa. In die landen is Duits immers sinds eeuwen de tweede taal. Het Duits is een van onze drie nationale talen. Het is geen vreemde taal binnen de structuur van onze federatie : sinds 1963 is het een erkende landstaal. Het is de moedertaal van 65.000 inwoners in het oosten van dit land en heeft mijns inziens recht op een belangrijke waardering in ons onderwijs.

Duitsland is bovendien onze eerste handelspartner en het Duits bekleedt dus een belangrijke plaats in de handelswereld. Op dat gebied hangt succes vooral af van de taalvaardigheid van de zakenlieden bij het onderhandelen met hun klanten en leveranciers. Communicatie gaat hand in hand met kennis van die taal en de mentaliteit van die gesprekspartner. Het buurland Duitsland, en bij uitbreiding ook Oostenrijk, is een heel welvarend land, waarmee allerlei uitwisselingen mogelijk zijn. Ik denk in dit verband aan de uitwisseling van jongeren, universitair en beroepsmensen, aan handelscontacten enzovoort. Om een job te vinden voor het niveau hoger middelbaar en hoger onderwijs is naar het schijnt voor 36 percent van de vacatures de kennis van het Duits vereist. Er is een enorm tekort aan Duitssprekend personeel. Meer dan 5.000 Duitse ondernemingen hebben bij ons dochterondernemingen en 10.000 hebben hier hun vertegenwoordiging. Gediplomeerden met kennis van het Duits hebben dus veel meer kans om een job te vinden.

Inzake wetenschappelijke publicaties staat het Duits op de tweede plaats in de wereld. Jaarlijks verschijnen er evenveel Duitse publicaties als Franse en Europees Engelse samen. 56,3 percent van ons onderwijzend personeel aan de universiteiten en hogescholen en hun assistenten hebben dikwijls veelvuldig Duits nodig voor het lezen van wetenschappelijke publicaties. Dat blijkt uit een enquête van de universiteit van Luik uit 1993. Duitsland en Oostenrijk zijn voor vele Vlamingen geëerde reisbestemmingen. Onze kust is bij Duitsers zeer gevraagd als vakantiebestemming. Het Duits geeft toegang tot een bijzonder rijk en waardevol literair, filosofisch en wetenschappelijk patrimonium. Het is de taal van Goethe, Heine, Marx, Kafka, Nietzsche, Kant, Mozart, Freud, Einstein enzo-

voort. Voor wie het Nederlands als moedertaal heeft, is de studie van het Duits helemaal niet zo moeilijk. Het zou mijns inziens verkeerd zijn om onvoldoende tijd uit te trekken om die taal te leren. Bij de oostelijke uitbreiding van de Europese Unie zal Duitsland tevens in het midden van die Europese Unie komen te liggen. Voor heel wat toetredende landen zal het Duits de taal zijn van de handelscontacten. Wij moeten de komende generatie op dat vlak voldoende armslag geven.

Met het oog op een wel zeer verontrustende evolutie, bestaat er nog een andere argumentatie. Vroeger profileerden de ASO-scholen zich in hun richtingen met veel wiskunde naar rato van het aantal geslaagde mededingers voor de ingangsproof voor burgerlijk ingenieur. Vandaag constateren we dat niet alleen wiskunde het voorwerp uitmaakt van een overdreven belang van een vak binnen de hele humaniora-opleiding. Nu er ook nog de toelatingsproef voor arts en tandarts wordt georganiseerd – ik neem aan dat u terzake reeds bepaalde beleidslijnen hebt uitgestippeld –, ontstaat er in die zin tussen de scholen een oneigenlijke concurrentie met betrekking tot de wetenschappelijke vakken. Ouders zijn geneigd om daaraan een veel te groot belang toe te kennen. De publieke opinie dwingt de scholen als het ware in de richting van meer positieve vakken. De minister is daar niet verantwoordelijk voor, maar het ministerie heeft die proef ingericht en moet de impact ervan tot de juiste proporties terugbrengen. Ouders vinden het nu de hamvraag of het kind in de door de klassenraad voorgestelde richting goed voorbereid zal zijn op een proef die dan voor dat kind nog vier jaar in de tijd verwijderd ligt. Met andere woorden, die proef is tot statussymbool geworden : iets waar vele ouders voor hun kinderen naar streven. Dat is verkeerd. Slechts een fractie van die kinderen zal ooit die proef meemaken, als ze dan nog bestaat. Erger is het feit dat hierdoor sommige kinderen vanaf het derde jaar verkeerd worden georiënteerd.

Men heeft het probleem van te veel studenten in de richtingen arts en tandarts willen oplossen door te zorgen voor een beperkte instroom voor de disciplines genees- en tandheelkunde.

Dit heeft zeker ook met het thema van mijn vraag te maken. In plaats van eigen eindtermen voor de humaniora op te stellen is men ermee begaan zo goed mogelijk de begintermen voor sommige faculteiten aan de universiteiten te evenaren. Ik vind het ondoordacht om als gevolg van deze constructie de richtingen met moderne talen te supprimeeren in de tweede graad van het ASO. Wiskunde en wetenschappen zijn inderdaad heel belangrijke pa-

De Cock

rameters in een humaniora, maar moderne talen zijn dat evenzeer, en binnen die moderne talen is het vak Duits dat ook.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij uw woorden van daarstraks en benadrukken dat ik in de voorbije jaren in de commissie voor Onderwijs altijd een goede werking heb ervaren met de ministers Van den Bossche en Baldewijns. Iedereen in de commissie was het erover eens dat hier heel veel boeiende discussies zijn gevoerd. Het is mijn voorneemen om deze traditie in ere te houden en voort te zetten.

De vraag van de heer De Cock was op bepaalde momenten verstrekkender dan het aangekondigde onderwerp. In ieder geval zullen we in de loop van de komende weken en maanden nog uitgebreid de kans krijgen om over alle door u aangehaalde aspecten grondig te discussiëren.

Uw vraag slaat op het ontwerp van de lessentabellen van het Verbond van het Vrij Katholiek Secundair Onderwijs. Deze zullen van toepassing worden na de reductie van de studierichtingen, progressief te beginnen vanaf volgend schooljaar met het eerste leerjaar van de tweede graad.

De grondwet en de onderwijswetgeving voorzien in een ruime pedagogische autonomie voor de onderwijsverstrekkers. De rol van de overheid is beperkt tot het vastleggen van een minimum lessenrooster, de basisvorming, het opleggen van de eindtermen – waarover we het ook nog uitgebreid zullen hebben in de komende maanden – het goedkeuren van leerplannen en het bepalen van de benamingen van studierichtingen en -vakken. Onverminderd de basisvormende vakken bepalen de inrichtende machten en de representatieve verenigingen zelf of een bepaald leervak al dan niet wordt opgenomen in het programma en voor hoeveel uren.

In de tweede graad van het ASO wordt de tweepoligheid afgeschaft en verdwijnt ook de component moderne talen in de benaming. Dit heeft trouwens ook te maken met het decreet over het secundair onderwijs. De impact op de lessentabellen is geen bevoegdheid van de overheid zolang de basisvorming, waartoe Duits in de tweede graad niet behoort, gerespecteerd blijft. Het VVKSO vertaalt

die reductie concreet in het optrekken van het aantal uren wetenschappen ten koste van het vrijekeuze gedeelte of het complementair studiepakket. Daar wordt nog de veralgemening van het vak Duits aan toegevoegd, ten belope van een uur in het tweede leerjaar van de tweede graad in alle ASO-richtingen. De instapleeftijd wordt dus volgens ons niet verlaast, vermits er in het eerste leerjaar tweede graad geen Duits wordt onderwezen. De veralgemening van het vak in het tweede leerjaar van de tweede graad van alle ASO-richtingen versterkt zelfs de algemene situatie in het Duits. Er is dus een verschuiving.

In de derde graad blijft de tweepoligheid van de studierichtingen, met een mogelijke differentiatie van het aantal uren Duits, behouden. Alle leerlingen zullen zich bij de instroom van de derde graad voor Duits in een gelijke startsituatie bevinden. Dit biedt ook voordelen voor de oriëntatie en voor een eventuele overstap.

Dit houdt ook verband met de eindtermen, die voor de tweede en derde graad nog aan het Vlaams Parlement moeten worden voorgelegd. Op het moment dat ze in de commissie ter sprake komen, zult u uw visie opnieuw en uitgebreider kunnen verwoorden.

Het Duits, waarvan ik net als u het groeiende belang in een eengemaakt Europa erken, wordt na de hervorming van het secundair onderwijs niet bedreigd. De instapleeftijd wordt niet echt verlaast. In bepaalde scholen was het een keuze in het eerste jaar van de tweede graad, maar dit was eerder uitzonderlijk. Duits wordt nu in het tweede jaar van de tweede graad voor alle leerlingen van het katholiek onderwijs een fundamenteel vak. Dit houdt zowel een verschuiving als een veralgemening in. Voor sommigen betekent het misschien een verlating van de instapleeftijd, maar die is zo fragmentair dat het voordeel niet opweegt tegen het nadeel.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : De minister heeft al aangegeven dat de vermindering van het aantal keuzeuren in het eerste jaar van de tweede graad voor sommige scholen een terugschroefing van het vak Duits betekent.

Heel wat scholen organiseerden in het derde jaar – het eerste jaar van de tweede graad – al twee uren Duits voor de afdelingen moderne talen. Dit liep dan door met twee uren in het vierde jaar. Van de vier uren in de tweede graad blijft er nu slechts een

De Cock

uur over. Dit geldt natuurlijk enkel voor die scholen die nu nog een richting moderne talen hebben. Tegelijk wordt het vak veralgemeend in het vierde jaar, ten belope van een uur.

Ik betwijfel echter ten zeerste dat dit een nuloperatie is. Ik denk dat het ook in het verleden al goed is voorbereid doordat men in de hogeschoolopleidingen regentaat het vak Duits ook heeft gesupprimeerd. Ik vermoed dat er iets aan de gang is, maar ik ben er niet zeker van.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik kan alleen maar zeggen dat dit opnieuw ter sprake zal komen bij de bespreking van de eindtermen. Er is inderdaad hier en daar een verlating mogelijk, maar voor de overige scholen is er een veralgemening voor het vak. Bovendien biedt dit het voordeel dat er meer overstapmogelijkheden zijn na de tweede graad.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 voor de kine-opleidingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 voor de kine-opleidingen.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag handelt over de implementatie van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot vaststelling van het aantal kinesitherapeuten, opgesplitst per gemeenschap, die toegang hebben tot de beroepstitel van kinesitherapeut. Het besluit verscheen in het Staatsblad op 24 juni 1999. In de vorige regeerperiode hebben we de hervorming van het kine-onderwijs meege maakt. Dit was geen eenvoudig karwei.

Volgens mijn gegevens zijn er voor dit academiejaar 2.174 studenten ingeschreven in het eerste jaar. In Vlaanderen zijn er 253 studenten in het eer-

ste jaar van de universiteit, verspreid over de universiteiten van Gent, Leuven en Brussel, die deze opleiding blijven organiseren. Er waren 407 eerstejaarsstudenten in de vier resterende hogescholen die de opleiding nog organiseren. In de hogescholen duurt de opleiding vier jaar, aan de universiteiten vijf jaar. Samen gaat het dus om 660 eerstejaars voor 270 jobs in 2003, zoals dit koninklijk besluit bepaalt. In Franstalig België is de toestand nog erger. Daar zijn er in totaal meer dan 1.500 beginners voor 180 jobs : 392 aan de universiteit en meer dan 1.100 in de acht hogescholen.

Dit koninklijk besluit bepaalt in de artikelen 1 en 2 dat het totale aantal kinesitherapeuten dat jaarlijks na het behalen van het diploma toegang heeft tot het verkrijgen van de erkenning – en dus tot het dragen van de beroepstitel – voor de jaren 2003, 2004 en 2005 niet méér mag bedragen dan 450 : 270 voor de Vlaamse Gemeenschap en 180 voor de Franse Gemeenschap.

Het overlegforum van de kinesitherapie kennen we nog van bij de bespreking van de verlenging van de studieduur in het federale parlement. Het is een verzameling van bijna alle beroepsverenigingen. In een krantenartikel dat tijdens het voorbije reces is verschenen, zegt dat overlegforum : 'Het mes moet in het aantal studenten'. Iets genuanceerder dringt het overlegforum erop aan dat er een selectie komt. Die selectie moet streng zijn, en moet nationaal en uniform worden georganiseerd. In De Standaard van 2 augustus lezen we dat personeelsleden van de hogescholen, die het verre van eens zijn met het overlegforum, toch ook van mening zijn dat er een probleem is met de instroom.

Mevrouw de minister, welke maatregelen zult u nemen om dit koninklijk besluit van 3 mei te implementeren, met inachtneming van het feit dat er conform de Vlaamse regelgeving twee opleidingsvormen bestaan : vier jaar aan de hogescholen en vijf jaar aan de universiteiten. Hierdoor zullen in 2001 geen afgestudeerden van de hogescholen op de arbeidsmarkt komen. Twee jaar later geldt dan hetzelfde voor de universiteiten. Zult u een numerus clausus of een numerus fixus invoeren ? Zult u een toelatingsproef invoeren ? Kortom, wat zijn uw plannen terzake ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Matthijs, u vraagt welke maatregelen ik zal nemen om de federale contingentering van het aantal kinesitherapeuten in Vlaanderen op te vangen. Vooral

Vanderpoorten

het laatste deel van uw vraag is van belang. De vorige vraagsteller heeft trouwens ook al gealludeerd op de problematiek van het toegangsbeleid voor artsen en tandartsen. In het verleden hebben we meermaals de mogelijkheid gehad om daarover van gedachten te wisselen in de commissie en in de plenaire vergadering.

In 1998 en 1999 zijn er inderdaad vier hogescholen met de nieuwe vierjarige opleiding. Daarvoor noteerden ze 370 inschrijvingen. Dit academiejaar zijn dat er 374. Deze cijfers zijn dus niet helemaal dezelfde als de uwe. Eveneens in dit academiejaar zijn drie universiteiten gestart met de vernieuwde vijfjarige opleiding. Daarvoor hebben zich 297 studenten aangeboden.

Op grond van de reeds bekende studentenaantallen en van enkele prognoses voor de komende jaren, wordt geschat dat het aantal diploma's voor de kinesitherapie de volgende jaren als volgt zal evolueren : 260 in 2001, 250 in 2002, 210 in 2003, 360 in 2004 en 380 in 2005. Ik ben er mij dan ook van bewust dat het contingentingsaantal in 2004 en 2005 dreigt te worden overschreden. Ik wil dat echter wel relativeren. Als we de gehele periode van 2001 tot en met 2005 bekijken, denk ik niet dat we ons ongerust hoeven te maken.

Het lijkt me in elk geval niet aangewezen om de problematiek van de kinesitherapeuten aan te wenden om nu snel een maatregel te nemen. Ten eerste zou dat immers in tegenspraak zijn met de regels van ordentelijk bestuur, waarbij we de burger ruimschoots op tijd moeten informeren. U herinnert zich nog wel de discussie over de toelatingsproef voor arts en tandarts. Ten tweede zou het evenmin stroken met de bedoeling van de regering om de problematiek van de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs bij de wortel aan te pakken. Daar willen we namelijk fundamenteel werk van maken en dat gaat uiteraard veel verder dan enkel de kwestie van de bediscussieerde toelatingsproef zoals die nu al bestaat op sommige andere terreinen.

Ik neem me trouwens ook voor om de beperking van de instroom in opleidingen tot arts en tandarts aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Dit had u waarschijnlijk wel al vernomen via de media. We zullen hieraan in dit parlement in de nabije toekomst een diepgaande bespreking wijden.

Inmiddels wil ik de leerlingen van het secundair onderwijs wel degelijk laten informeren over de fe-

derale beperking. Het is immers belangrijk dat ze weten waar ze aan toe zijn. Eerst wil ik natuurlijk de tijd uittrekken voor een ernstig overleg met alle betrokkenen. Ik wijs er trouwens op dat er in 2003 geen problemen zijn. Het aantal gediplomeerden zal in dat jaar gevoelig lager liggen dan het contingentingsaantal, maar er zullen zeker wel elk jaar gediplomeerden zijn.

Samenvattend kan ik u dus zeggen dat we voor de kinesitherapeuten op korte termijn zeker geen beperking in de instroom voorstellen. We willen wel een fundamenteel debat op gang brengen over het volledige toegangsbeleid en over de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. Dit omvat zeer veel verschillende zaken : de oriëntering, de herschikking van het hoger onderwijs, enzovoort. Het is belangrijk dat we dit alles laten aansluiten bij de optimalisering van het aanbod in het hoger onderwijs.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, als ik het goed heb begrepen, is er dus enkel in 2004 en 2005 een probleem. Het is logisch dat die vraag leeft bij de studenten. Dat geldt ook in verband met de gesloten enveloppe voor de hogescholen. Die vraag leeft uiteraard ook bij het onderwijzend personeel. Daarom moet duidelijkheid komen. U geeft toe dat er problemen kunnen zijn vanaf 2004. Een aantal afgestudeerden kunnen dan geen toegang krijgen tot het beroep. Dat was precies wat uw voorganger, minister Van den Bossche, onverantwoord vond.

Uw beleids optie om de overgang van het secundair naar het hoger en universitair onderwijs grondig te herbekijken, vind ik zelf wel een goede optie. Dit is echter een zeer omvangrijke taak. Dat vormt dus geen oplossing voor de onmiddellijke problemen en voor de federale KB's. Ook daar zijn nu maatregelen voor nodig.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Matthijs, we zitten nu in eenzelfde discussie als de vorige keer inzake de toelatingsproef voor arts en tandarts. Wat dat betreft, kan ik op dit moment niet anders dan vaststellen dat men op het terrein niet gelukkig is met de manier waarop alles is verlopen.

De cijfers die ik daarnet voor 2004 en 2005 naar voren heb geschoven, betreffen uiteraard niet meer dan ramingen. Bovendien zijn er ook nog andere uitwegen voor de kinesisten. De afgestudeerden kiezen trouwens ook vaak voor die andere uitwe-

Vanderpoorten

gen. Bij kinesisten speelt dat in sterkere mate mee dan bij artsen en tandartsen.

We moeten hoe dan ook eens nadenken over de invulling die de kinesisten aan hun beroep geven. Bij artsen en tandartsen is daar al enig onderzoek naar verricht. Zo stelt men onder meer vast dat een vrouwelijking van het beroep dikwijls leidt tot een andere invulling van het aantal uren dat men per week wenst te presteren. Dat heeft dan weer te maken met de kwestie van de kwaliteit van het leven in het algemeen. In dit verband komen uiteraard ook de samenwerkingsverbanden aan bod. Dit alles is in een enorme stroomversnelling gekomen. Ook dit moet dus een element vormen in de overweging.

Toen we het hadden over de optimalisering en de herschikking van het landschap van het hoger onderwijs, hebben we altijd gezegd dat dit op twee manieren dient te gebeuren. Enerzijds moeten we het aanbod zelf en de structuren bekijken. Anderzijds moeten we nadenken over de manier waarop we dat aanbod aanreiken aan de studenten. We moeten ons dus zeer grondig bezinnen over de manier waarop dat nu gebeurt. Uit het feit dat er zoveel bidders zijn in een eerste jaar, blijkt dat er iets mis is met de oriëntering. Uit het verloop van de vier of vijf jaar blijkt immers dat het vaak bij dat ene bisjaar blijft. Het zittenblijven in het hoger onderwijs is dus geen drama, maar de manier waarop men wordt georiënteerd naar het eerste jaar is wel min of meer dramatisch. Daarom zeg ik : laten we nu geen maatregelen nemen, laten we iets langer wachten, maar dan zullen we ons wel bezinnen over de essentie van dit probleem, dat veel uitgebreider is dan alleen maar dit.

De voorzitter : We houden u aan uw woord, mevrouw de minister.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opleidingen in de verzorgende sector

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en

Vorming, over de opleidingen in de verzorgende sector.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, dit is mijn eerste vraag over dit onderwerp in deze regeerperiode, maar naar ik vermoed ook niet de laatste. Ik hoop eigenlijk dat het de laatste is, maar ik ben zeker van het tegendeel. De pijnpunten in de opleidingen Verpleegkunde blijven immers bestaan. Het gaat hier over zowel kwantitatieve als kwalitatieve problemen, maar tevens over permanente bevoegdheidsconflicten, over conflicten tussen wat de gemeenschappen willen, wat federale ministers willen en de Europese erkenning.

In het verleden formuleerde ik terzake reeds een aantal voorstellen, al dan niet met succes. Reeds in 1997 vroeg ik om een sensibiliseringsactie met betrekking tot deze opleidingen. Telkens opnieuw wees ik op het aspect van de knelpuntberoepen. De VDAB-rapporten wijzen immers uit dat dit overal in Vlaanderen een beroep is waarvoor men echt geen invulling vindt. Tevens hield ik uiteenzettingen over de vernieuwde opleiding van Sociale Verpleegkunde in het hoger onderwijs, die van vier naar drie jaar werd teruggebracht. De vorige ministers antwoordden me dat ze in het kader van de evaluatie van het decreet betreffende het hoger onderwijs zouden nagaan in welke mate dit een invloed had op de kwaliteit. Ook denk ik aan de richtingen vroedkunde, waardoor verpleegkundigen niet meer algemeen inzetbaar zijn. Volgens mij zal daar een overaanbod aan afgestudeerden ontstaan.

De minister weet dat ik steeds vurig heb gepleit voor een diversificatie in deze opleidingen, om zo de kwaliteit van de nu bestaande niveaus te kunnen blijven garanderen. Er is nu een nieuwe minister. Het is altijd boeiend om te horen hoe die tegen de zaken aankijkt. Maar er is ook een nieuwe federale minister van Volksgezondheid, die ditmaal tot een andere partij behoort. Misschien klikt het nu beter daarmee dan in de vorige kabinetsperiode.

Een ander feit is het acute tekort op het werkveld. Ik moet de minister daar zeker niet van overtuigen. Gisteren nog sprak ik met een aantal verpleegkundigen die hun vakantiedagen niet kunnen opnemen. Als iemand met zwangerschapsverlof is of een loopbaanonderbreking kreeg, kunnen die vacatures immers niet meer worden ingevuld. Alle afgestudeerden van het vorige schooljaar hebben werk, dus zullen er in de loop van dit schooljaar zware

Van Cleuvenbergen

problemen rijzen voor een sector waarvan toch al veel wordt gevergd.

Een rondvraag bij een aantal scholen heeft bevestigd dat het aantal inschrijvingen in sommige scholen nogal dramatisch is gedaald voor de twee bestaande richtingen. Dit tekort heeft gevolgen voor de patiëntenzorg, maar dat komt hier minder aan de orde. Knelpunt is mijns inziens de te geringe instroom vanuit het onderwijs naar dit beroep. Niet alleen beginnen er te weinig studenten aan, ook kiezen heel wat studenten ervoor om verder te studeren. Ik denk dan aan richtingen zoals Ziekenhuishygiëne en Ziekenhuiswetenschappen, die momenteel een grote expansie kennen. Een reden voor die geringe instroom is de grote onzekerheid die er de voorbije drie tot vier jaren heerste. Bovendien speelde de vorige federale minister permanent een negatieve rol door te verklaren dat deze opleidingen zouden worden afgeschaft. Hij had het dan vooral over het vierdegraadsonderwijs, dus de gediplomeerde verpleegkundigen.

De basis voor de opleidingen Verpleegkunde is een Europese richtlijn, die een aantal voorwaarden formuleert. Deze bestaan er ten eerste in dat de opleiding mag beginnen na een vooropleiding in het onderwijs van tien jaar. Ten tweede moet de opleiding drie jaar duren. Bepaalde inhoudelijke items moeten aan bod komen. Als men afstudeert, moet men algemeen inzetbaar zijn als verpleegkundige. Dit diploma garandeert dan ook een tewerkstelling in alle Europese landen. In Vlaanderen zijn er twee opleidingen die hieraan voldoen: de zogenaamde vierdegraadsopleiding, die leidt tot gediplomeerde verpleegkundigen, die op die manier ook de Europese titel kunnen behalen, en die van gegraduateerde verpleegkundige.

Vier jaar geleden werden deze opleidingen grondig hervormd, naar aanleiding van de hervorming van het hoger onderwijs. Vooral wat de opleiding vierdegraadsonderwijs betreft gebeurde deze hervorming vooral op basis van beroepsprofielen die werden geformuleerd door het werkveld. De eerste studenten hiervan zijn in juli laatstleden afgestudeerd. Typisch voor deze opleiding is dat een diploma hoger secundair onderwijs niet nodig is om aan de studies te beginnen. Daardoor kunnen de goede leerlingen die, vaak door omstandigheden, in het secundair beroepsonderwijs zijn terechtgekomen deze kans nog aangrijpen om een opleiding met toekomst en maatschappelijke waardering te kiezen.

De scholen die deze studievorm aanbieden hebben didactisch dan ook heel wat te bieden. Ze hebben een heel goede ervaring in het voorbereiden van studenten, in het smeden van een band tussen de praktijk van het werk en de studies. De tewerkstelling bedraagt dus 100 procent. Deze mensen worden vooral gewaardeerd omwille van hun flexibiliteit, inzetbaarheid, praktijkgerichte opleiding en sterk engagement, en ook omwille van het feit dat ze inspelen op de nieuwe noden in de welzijnssector.

Het grootste knelpunt blijft dus de onzekerheid over het voortbestaan van deze richting. Er zijn echter ook nog andere knelpunten, zoals het feit dat men maar een diploma hoger secundair onderwijs kan behalen nadat men deze opleiding gedurende drie jaar heeft gevolgd. Dit staat in tegenstelling tot de studenten die zeven jaar beroepsonderwijs volgen, een opleiding die in feite van lagere kwaliteit is dan voormelde opleiding. De eerstgenoemde studenten kunnen na hun zevende jaar wel een diploma hoger secundair beroepsonderwijs hebben. Vroeger kon men dit diploma wel halen, namelijk na het eerste jaar gebrevetteerde verpleegkundige, wat ook geen finaliteitsjaar was. Daardoor konden de betere studenten alsnog de overstap maken naar graduaat verpleegkundige en zo een hoger diploma behalen.

Een bijkomend probleem is dat deze opleiding behoort tot het secundair beroepsonderwijs, wat gevolgen heeft voor de studiebeurzen, maar ook voor basisreglementeringen. Hoewel deze studenten ouder zijn dan achttien jaar worden ze op bepaalde terreinen immers gelijkgeschakeld met leerlingen van beneden de achttien jaar. Het is dus echt nodig dat er niet alleen een evaluatie gebeurt van de opleidingen die nieuw zijn opgestart na 1995. Dan heb ik het niet alleen over deze opleidingen, maar ook die van Sociale Verpleegkunde en Vroedkunde.

Ik kom tot mijn vragen. Mevrouw de minister, blijft u, vanuit de overtuiging dat een gedifferentieerd aanbod kwaliteit ten goede kan komen, net zoals uw voorgangers achter het voortbestaan van beide opleidingsvormen staan? Klopt het dat het aantal studenten in de diverse opleidingen Verpleegkunde alarmerend laag is? Hebt u cijfergegevens terzake? Zijn er reeds stappen gezet opdat men na het eerste jaar van het vierdegraadsonderwijs een diploma HSO zou kunnen behalen? Wordt er nog in andere mogelijke bruggen voorzien om de overstap van de ene richting naar de andere te vergemakkelijken? Is het niet zinvol om een promotiecampagne op te starten die leerlingen en werkzoe-

Van Cleuvenbergen

kenden ervan moet overtuigen een opleiding of herscholing tot verpleegkundige te volgen ?

Ik wil even inpikken op uw bedenking van daarnet over kinesitherapie. U zei dat het gaat om een vrouwelijk beroep en dat, in het kader van de kwaliteit van het leven, heel wat van hen zullen kiezen voor een deeltijds werkaanbod. Hetzelfde geldt voor de groep waarover ik het heb. Dat is dus een bijkomend argument voor een promotiecampagne.

Is er reeds een contact geweest met de federale minister, mevrouw Aelvoet, over de toegang tot het beroep van verpleegkundige ? Met welk resultaat ? Werd reeds afgesproken dat de ministers bevoegd voor onderwijs deel zouden uitmaken van de federale planningscommissie voor het medisch aanbod ? Ook voor kinesitherapie en artsen zou dit een belangrijk perspectief bieden.

En ten slotte : zijn er reeds resultaten bekend van de verschillende verzoekschriften die werden ingediend door de Vlaamse Gemeenschap bij de Raad van State over betwistingen in verband met beroepstitels en kwalificatievereisten van Verpleegkunde en andere opleidingen in de medische, paramedische en verpleegkundige sector ? Het eerste daarvan dateert reeds van 1996. Volgens mij kan men in Vlaanderen pas voluit gaan met al deze opleidingen na de uitspraak over deze verzoekschriften.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Onze fractie heeft veel waardering voor het beroep van verpleegkundige. In de vorige regeerperiode heeft de commissie er ook bij stilgestaan. Toen vonden we dat een promotiecampagne enkel het franje van een opsmukoperatie kan zijn, terwijl het beroep een grotere waardering zo nodig heeft. Zolang het beroep niet echt wordt gewaardeerd, zal een promotiecampagne volgens ons niet veel uithalen.

De cijfers tonen een daling van het aantal inschrijvingen. Dit wordt wat gecompenseerd door de enorme stijging van de inschrijvingen voor de leraaropleiding.

De nieuwe regering heeft bij haar aantreden laten verstaan dat dit beroep heel veel waardering moet genieten. De vorige minister van Welzijn heeft vaak gesteld dat de zorgsector vooral handen nodig heeft. Iedereen kan daar, mits de nodige begeleiding, aan de slag. Toch is die waardering voor het

beroep er niet altijd. Ik vrees dat een promotiecampagne er niet toe zal leiden dat jongeren zich tot het beroep aangetrokken voelen. Dit kan pas na een herwaardering van het beroep door het beleid en de maatschappij.

De daling van het aantal verpleegkundigen wordt volgens mij gecompenseerd door een stijging van het aantal leraren, maar ik weet niet of deskundigen hiermee akkoord gaan.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, ik wou het probleem schetsen van de motivatie voor een opleiding in de verzorgende sector. Men kan vanuit het beroepsonderwijs de studie verpleegkunde aanvatten en na drie jaar basisopleiding verpleegkunde een specialisatie volgen in verloskunde of psychiatrie. Verpleegkunde blijft echter een zeer zwaar beroep, zowel fysiek als moreel. Het verantwoordelijkheidsgevoel is bij jongeren soms ver zoek, en in de verpleegkunde is dit net een van de basisprincipes.

Ook aan de opleiding schort er wat. Uit de sector heb ik vernomen dat stagiairs nog maar vijf nachten moeten doen tijdens hun volledige stageperiode. Ze dienen dit ook niet alleen te doen, waardoor de groei naar zelfstandigheid hun deels wordt ontnomen. Dit is een van de klachten uit de verplegingssector.

Een van de belangrijkste aspecten is nog steeds het loon. Daarin schuilt nu juist een probleem voor de verzorgingssector in het algemeen. Ik wil dit verduidelijken. Een gegradueerde verpleegkundige die op 21-jarige leeftijd afstudeert, verdient gemiddeld 34.000 frank per maand. Dit is een schandalige verloning als men beseft dat een verpleegkundige zowel psychisch als fysiek een enorm zwaar leven leidt. Ook het sociale leven van een verpleegkundige is verre van benijdenswaardig. Als men weet welke uren ze moeten presteren in de vorm van vroege, late en onderbroken diensten en weekend- en nachtdiensten, en als men weet dat ze voor nachtdiensten slechts 25 percent van hun loon extra krijgen, dan weet ik niet hoe ik een student moet overtuigen om de studies verpleegkunde aan te vatten. U bent uiteraard niet bevoegd voor de verloning.

Mevrouw de minister, ik besluit hieruit dat het beter zou zijn dat Vlaanderen een volledige bevoegdheid zou krijgen over de Vlaamse gezond-

Van den Eynde

heidssector, zodat we onze Vlaamse verpleegkundigen loon naar werk kunnen geven.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Ik ben het eens met de bekommernis van mevrouw Van Cleuvenbergen. Verpleegkundige is inderdaad een interessant beroep voor heel wat leerlingen die geen hoger onderwijs volgen. De twee modellen die momenteel voorliggen, corresponderen met het beroepsveld en met de diversiteit in de zorgsector.

Ten slotte ben ik ook bekommerd om de duidelijkheid, die er in de vorige regeerperiode niet altijd was. Het is positief dat de vorige minister van Onderwijs bij zijn gekende standpunt is gebleven. Het is dan weer negatief dat het misliep inzake de communicatie met het federale niveau. Dit heeft een weerslag op de keuze van de leerlingen in die richtingen. Ik hoop dan ook dat er op dat vlak zo vlug mogelijk duidelijkheid komt.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : De bekommernissen die hier zijn geuit, hebben we ook in de vorige regeerperiode geuit. We hebben hierover een interessante hoorzitting georganiseerd, zeker over de vierde graad. We zitten allen op dezelfde lijn met de stelling dat deze waardevolle opleiding in elk geval gehandhaafd moet blijven. Dit leerpad is belangrijk. Het bestaat trouwens niet alleen bij verpleging, maar ook via vormen van VLOD of readaptatiewetenschappen.

In het kader van de optimalisering van het hoger onderwijs is het ook interessant om de mogelijkheden en de eventuele uitbreiding te onderzoeken van een leerpad dat vertrekt vanuit de praktijkervaring en zo een brug slaat naar hogere opleidingen. We hebben er maar enkele voorbeelden van, maar het zou interessant zijn om hierover na te denken en deze mogelijkheden eventueel uit te breiden.

De inschrijvingen verminderen. Dit geldt niet alleen voor de verzorgende sector, maar ook voor bijvoorbeeld ingenieursopleidingen. We weten dat er een grote vraag is naar ingenieurs, maar toch nemen de inschrijvingen voor deze opleidingen niet toe, integendeel. Hoe kunnen we dit proberen bij te sturen ? Er is vraag naar deze beroepen en

toch zien we geen toename van het aantal studenten, maar veeleer een afname.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Van Cleuvenbergen had een aantal vragen gesteld over het aantal leerlingen, dat inderdaad lager was dan de vorige jaren. Het juiste aantal voor 1999 bedroeg in het beroepssecundair onderwijs, vierde graad, 3.588 leerlingen voor de driejarige opleiding ziekenhuisverpleegkunde en 496 voor de studierichting psychiatrische verpleegkunde. In het TSO, derde graad, waren er 1.548 leerlingen voor het structuuronderdeel verpleegaspirant.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft de problemen duidelijk geschetst. Ik ga dit zeker niet uit de weg, maar heb alleen te weinig tijd gehad om me erin te verdiepen en om met alle betrokkenen contact te hebben.

Overeenkomstig het decreet II van 31 juni 1990 werd het diploma secundair onderwijs onder meer uitgereikt aan de leerling die met vrucht de driejarige secundaire verpleegopleiding had doorlopen en houder was van het getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs. Dit werd ingevoerd bij de omschakeling van het aanvullend secundair beroepsonderwijs naar de vierde graad BSO.

Voorheen gold dat reeds na een jaar van dit ASBO, en onder bepaalde voorwaarden, het diploma secundair onderwijs kon worden behaald. Velen zeggen nu dat alles beter zo gebleven was. Van die toekenningsmogelijkheid werd afgestapt om redenen die u ook wel kent. Men vond het ten eerste niet logisch om een einddiploma toe te kennen na het eerste jaar van een driejarige cyclus. Ook in de derde graad gebeurt dit pas na het laatste jaar, en niet na het eerste jaar.

Ten tweede konden leerlingen uit het beroepsonderwijs die op de kortst mogelijke tijd het diploma secundair onderwijs wensten te behalen, dit sowieso doen via het zevende jaar. Dit is eigenlijk naast de kwestie, want dit gaat niet over de sector zelf. Leerlingen die een verpleegkundige opleiding volgen, worden verondersteld dit in de eerste instantie te doen om de beroepskwalificatie te halen. Vanaf het eerste jaar steken scholen veel tijd in het klinisch onderwijs, zoals stages. Het zou veel inspanningen nutteloos maken indien men deze leerlingen na een jaar zou zien verdwijnen, wat men

Vanderpoorten

blijkbaar vreest. Dit vormde dan ook de onderliggende motivatie.

In 1996, bij het tot stand komen van die regelgeving, schijnt daar een vrij algemeen akkoord over te hebben bestaan. Dit neemt natuurlijk niet weg dat ik het toch wel belangrijk vind om dat overleg opnieuw op te nemen. Vooralsnog is dit niet gebeurd. Mijn medewerkers hebben wel een overleg gepland met verpleegkundigen en met anderen uit de sector. Deze problematiek zal hoe dan ook op de agenda worden geplaatst.

Er waren ook nog een aantal bijkomende vragen. Er is nog niet opnieuw contact geweest met de minister van Volksgezondheid. Dit zal uiteraard nog wel gebeuren. In verband met de uitspraak van de Raad van State, kan ik zeggen dat die mij tot op heden niet bekend is.

Er waren ook vragen in verband met een eventuele promotiecampagne. In het verleden werden er al voor diverse beroepen promotiecampagnes gevoerd. Dit ging trouwens niet enkel om beroepen. Ik denk bijvoorbeeld ook aan de campagne inzake de vertegenwoordiging van meisjes in het technisch en het beroepsonderwijs. Uit die campagnes zijn eigenlijk nooit duidelijke resultaten naar voren gekomen. Ik wil hierover natuurlijk wel overleg plegen met de sector, en vragen of zij dat als positief beschouwen en daar een inbreng in kunnen hebben. Zelf vrees ik echter dat dit vooral veel geld kost. Ik twijfel eraan of het echt concrete resultaten oplevert.

Wat betreft de vraag of de lonen van de verpleegkundigen te laag liggen, moet die discussie op een andere plaats worden gevoerd. Het geheel van de problematiek moet grondig aan de orde worden gesteld in het kader van de optimalisatie van het hoger onderwijs. Dat is niet meer dan evident.

Het gaat hier hoe dan ook om een eigenaardige vaststelling : ook al is er veel vraag naar een bepaald beroep, toch blijft de instroom vrij beperkt. We constateren dat ook bij de ingenieurs. Voor andere beroepen geldt dat dan weer niet. De inschrijvingen zijn bijvoorbeeld wel beter inzake onderwijzers. Voor het secundair onderwijs is dat dan weer niet het geval. De instroom volgt natuurlijk wel altijd iets trager dan de berichten. In elk geval is er geen eensluidend signaal merkbaar. Het hangt af van het soort beroep en van veel factoren uit het economische leven. We kunnen er geen eensluidende conclusies uit trekken.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, u blijft dus achter de twee opleidingen staan. Na overleg met de sector zult u terzake ongetwijfeld een persoonlijke visie ontwikkelen. Ik heb wel nog de volgende vraag. Beschikt u over de cijfers van dit schooljaar ? U hebt immers enkel de cijfers van februari aangebracht.

Minister Marleen Vanderpoorten : De cijfers van dit schooljaar zijn nog niet beschikbaar. Momenteel beschikken we enkel over een aantal voorlopige cijfers. Traditioneel wordt er gewerkt met de cijfers van 1 februari.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb ook nog een opmerking in verband met die promotiecampagne en de mate waarin deze effect heeft. Men kan niet zeggen dat een beroep dat hoog wordt gewaardeerd, vanzelf genoeg aantrekkingskracht uitoefent op studenten. Kijk in dat verband maar naar de opleiding burgerlijk ingenieur.

Het is in dit verband misschien wel interessant om de cijfers onder de loep te nemen van na de promotiecampagne die eind jaren '80 of begin jaren '90 heeft plaatsgevonden. Minister Weckx heeft namelijk ooit nog een promotiecampagne gevoerd toen hij bevoegd was voor volksgezondheid. Voor dit beroep werden er toen affiches opgehangen in scholen. U zou eens moeten nagaan of het leerlingenaantal het jaar nadien al dan niet was gestegen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal die cijfers opvragen. Dat is ook voor ons interessant. Voor het overige kan ik enkel herhalen dat het in deze zaak zeer moeilijk is om eenduidige conclusies te trekken. Dat maakt het ook zo moeilijk. Anders was het veel eenvoudiger om conclusies te trekken. Ik zal u de gevraagde cijfers hoe dan ook laten bezorgen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik hoop dat u niet te lang wacht om contact op te nemen met de federale minister, bevoegd voor volksgezondheid. Er is immers tijd voor nodig om zaken grondig te veranderen.

Minister Marleen Vanderpoorten : We hebben in elk geval al een afspraak gemaakt met de sector. De afspraak met de federaal bevoegde minister zal eerstdaags worden gemaakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studie betreffende de objectieerbare verschillen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studie betreffende de objectieerbare verschillen.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, u zult niet verrast zijn dat ik u een vraag stel over dit thema. Het voorbije jaar hebben we hier in deze commissie al verschillende keren interessante discussies over gevoerd. Hopelijk zal dit niet het laatste gesprek zijn dat we hieraan wijden. Ik ga ervan uit dat we hierover nog regelmatig van gedachten zullen kunnen wisselen.

In het kader van de discussies over de werkmiddelen voor het basisonderwijs werd in het Vlaams Parlement beslist een wetenschappelijke studie over de objectieerbare verschillen te laten uitvoeren. Die studie zou twee delen omvatten : een definitiestudie en een kwantificeringsstudie. Ik haal heel kort enkele citaten aan van de voormalige ministers van Onderwijs.

Ik citeer minister Van den Bossche ten tijde van het Tivoli-akkoord : 'Uit de laatste commissievergadering vorige week heb ik geleerd dat deze commissie de discussie van de niet-objectieerbare verschillen zo wetenschappelijk mogelijk wil benaderen, om op die manier de Grondwet zo stipt als mogelijk uit te voeren en elk kind en elke school groot of klein, met als uitgangspunt het grondwettelijk dubbelprincipe gelijkheid en objectieerbare verschillen, te geven wat het toekomst ; wetenschappelijk ook om uit de welles-nietesdiscussie te geraken en om deze fundamentele discussie niet te laten verkleuren door allicht goedbedoelde sentimenten. De regering neemt zich voor terzake alle nodige initiatieven te nemen om na een voorafgaande definitiestudie een studie ten gronde te gelasten. Het is de bedoeling het Vlaams Parlement nauw te betrekken bij deze belangrijke studie.'

Ik citeer ook even minister Baldewijns : 'De wetenschappelijke discussie over de objectieerbare verschillen is bedoeld om een oude, al te hardnekkige schoolpathologische discussie definitief te beslechten. De resultaten ervan, en vooral de gevolgen die eraan zullen worden gegeven door het Vlaams Parlement inzake de toekenning van de werkmiddelen aan netten en scholen, kunnen het sluitstuk vormen van de structurele en institutionele hervormingen van de verschillende niveaus van het Vlaams onderwijssysteem.'

Ik wil ook even verwijzen naar het nieuwe regeerakkoord : 'De studie over de objectieerbare verschillen kan een antwoord geven op de vraag wat het kost om elke leerling kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden en de vrije keuze en het pluralisme in het onderwijslandschap te waarborgen. We moeten af van de netversterkende en louter budgettaire discussie. We moeten investeren in leerlingen en leerkrachten, veeleer dan in structuren en netten. Het gesubsidieerd onderwijs krijgt de middelen om zijn onderwijs te organiseren en het gemeenschaps-onderwijs heeft recht op voldoende financiering om zijn grondwettelijke opdracht waar te maken.'

In alle discussies die we hierover hebben gehad was de basishouding van onze partij de volgende : voor ons is elke leerling in elke school evenveel waard. Dat is steeds onze stelling geweest en dat blijft ze ook in de toekomst. De definitiestudie werd beëindigd op 15 maart 1999. Over deze studie vond op 21 april reeds een gedachtewisseling plaats in de commissie voor Onderwijs. Tijdens deze besprekingen werd erop aangedrongen dat men zo vlug mogelijk over de kwantificeringsstudie zou kunnen beschikken. Het is uiteraard niet de bedoeling om hier vandaag een discussie ten gronde te voeren. Dat kan eventueel bij andere gelegenheden wel noodzakelijk zijn. Wel wil ik een paar concrete vragen stellen over de verdere procedure.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot deze studie ? Wordt deze studie reeds aan een instantie toevertrouwd ? Zo neen, wanneer zal dit gebeuren ? Zo ja, wanneer is dit gebeurd en onder welke voorwaarden ? Hoe zal de begeleidingscommissie voor deze studie samengesteld zijn ? Op welke wijze zal de minister het Vlaams Parlement verder betrekken bij de werkzaamheden inzake deze studie ? We rekenen er alvast op dat deze zeer belangrijke studie correct wordt voortgezet, met uiteraard de maximale betrokkenheid van onze commissie.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer De Meyer, ik hoop dat u niet twijfelt aan het feit dat er nog constructieve gesprekken zullen volgen en dat dit werk inderdaad correct zal worden voortgezet. Blijkbaar was er wat twijfel in uw stem.

De heer Jos De Meyer : Dat is een persoonlijke interpretatie van u, mevrouw de minister. Ik heb getracht dit zo objectief en afstandelijk mogelijk weer te geven.

Minister Marleen Vanderpoorten : Gelieve mij daar dan voor te verontschuldigen, mijnheer De Meyer. Ik zal u trachten zo volledig mogelijk in te lichten over de stand van zaken. Zoals gezegd werd de definitiestudie inderdaad opgeleverd op 15 maart van dit jaar, en werd besproken in de commissie voor Onderwijs.

Tijdens die besprekingen is een heel spectrum aan standpunten aan bod gekomen. Zo had een aantal leden bedenkingen bij het geleverde werk. Dat lijkt me ook logisch in een gedachtewisseling. De bedenkingen hadden onder meer te maken met de gehanteerde methodologie en de reeds in de definitiestudie vervatte uitspraken die een waardeoordeel inhielden over bepaalde onderwerpen.

Bij het parlementaire stuk was ook een ontwerp van bestek toegevoegd, dat in de daarop volgende weken en maanden niet werd gepubliceerd. Er is dus tot nu toe geen gunning geweest aan een onderzoeksfirma of universitaire instelling. Het Vlaams regeerakkoord heeft een aantal elementen opgenomen met betrekking tot deze studie. Zo zal de Vlaamse regering haar conclusies trekken uit de studie over de objectiveerbare verschillen en over de door u aangehaalde elementen.

Het Vlaamse regeerakkoord stelt ook dat de studie een antwoord moet bieden op de vraag wat het kost om elke leerling kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden en vrije keuze en pluralisme in het onderwijslandschap te waarborgen. Een aantal beleidsaccenten in het Vlaams regeerakkoord zijn trouwens gekoppeld aan de resultaten van deze studie. Ik verwijs in dit verband naar de problematiek van de vrije internaten, waarover u destijds ook de regering hebt ondervraagd, en waar de werkingssmidelen moeten worden verruimd aan de hand van objectieve criteria.

In een eerste fase – en volgens mij moet dat relatief vlug kunnen gebeuren – wens ik inderdaad samen met de commissie voor Onderwijs een nieuw bestek door te nemen. Deze misschien technische factor is van cruciaal belang voor het uitbe-

steden van deze toch wel heel belangrijke opdracht. Het is immers de bedoeling uit te gaan van de totale kostprijs per leerling van de diverse scholen en onderwijsniveaus. Aan de hand hiervan zullen de redenen van verschil worden getoetst aan de elementen die worden opgenomen in de definitiestudie waarnaar u eveneens verwees. In de studie moeten ook alle moeilijk te analyseren factoren, of ook degene die meer tijd vragen, aan bod komen. Het uitsluiten van deze factoren zal er slechts toe leiden dat de ene of de andere belanghebbende de resultaten ten gronde zal betwisten.

Ten slotte moeten er ook preciseringen worden aangebracht in de tijdsperiode waarop het onderzoek betrekking moet hebben. We hebben immers te maken met een snel evoluerend onderwijslandschap, onder meer ten gevolge van fundamentele structuurherschikkingen, opgenomen in de diverse decreten die u kent : dat over het basisonderwijs, over het secundair onderwijs, het bijzonder decreet houdende het gemeenschapsonderwijs, enzovoort.

Alvorens de procedure op te starten, wens ik eerst met de commissie van gedachten te wisselen. Het is mijn vaste overtuiging dat de betrokkenheid van het Vlaams Parlement in de conclusies groot moet zijn. Het is immers een gevoelige discussie waaraan vaak heel emotionele elementen en reacties aan vastzitten. Op basis van het wetenschappelijk werk zal het aan het parlement toekomen om op basis van artikel 44 van de Grondwet de inschatting te doen van de kwantitatieve verschillen. Een aantal van deze verschillen zijn immers niet louter mathematisch te verklaren.

Aan de timing zal een bespreking worden gewijd in de loop van de maand november. Ik wens afspraken te maken over de timing van het onderzoek, dat hoe dan ook binnen een redelijke termijn moet worden gerealiseerd. Een deel van het wetgevend werk, onder andere in verband met de internaten, is hieraan gekoppeld.

Ik ben er mij terdege van bewust dat het gaat om een gevoelige materie. Iedereen heeft er belang bij dat er op een serene manier kan worden gepraat. Niemand heeft er belang bij om dit scheef te trekken, om er onjuiste of voorbarige conclusies aan vast te knopen of om woorden in iemands mond te leggen. Ik wil hierover zo open mogelijk discussiëren. Een deel van de discussie is hier al gevoerd. Een deel van de beleidsnota en van het decreetgevend werk is hiervan afhankelijk.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister maakt me wel een beetje wantrouwig. Ik zeg dit het liefst ook duidelijk. Ik ben verrast dat er een nieuw bestek moet worden opgemaakt voor een verdere studie. Ik heb twee voormalige ministers van Onderwijs geciteerd, en uit de woorden van de minister leid ik af dat ze gedesavoueed worden. Ik vraag me af hoe de parlementsleden van de SP hierop zullen reageren.

Ik onthoud wel uit het antwoord van de minister dat er nog een gesprek zal zijn met deze commissie vooraleer de gunning voor deze opdracht wordt gegeven. Het is positief dat de minister zich heeft geëngageerd om de commissie heel nauw bij deze opdracht te betrekken. Dit is belangrijk.

Ik heb geen antwoord gehoord op mijn derde vraag. Hoe zal de begeleidingscommissie voor deze studie samengesteld zijn ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer De Meyer, het bestek is destijds uitgedeeld in de commissie voor Onderwijs, maar er is toen geen discussie over geweest. Ik weet niet waarom u zo wantrouwig bent, want ik wil het opener spelen dan in het verleden is gebeurd. De samenstelling van de begeleidingscommissie zal in de discussie worden betrokken. U denkt ten onrechte dat ik zaken wil doen die u niet wilt weten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.47 uur.*
